

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

МАТЕРІАЛИ

XXII Міжнародної науково-
практичної конференції

“КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЕКОНОМІКИ”

16-17 ЖОВТНЯ 2025 РОКУ



Київський
Національний Університет
Імені Тараса Шевченка



Програма
конференції



УДК 330, 331

JEL classification: D00, E00, G00, M00

*Рекомендовано вченою радою економічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 3 від 25 листопада 2025 року)*

Редакційна колегія:

Г. Филюк, заслужений економіст України, д-р екон. наук, проф., зав. кафедри економіки підприємства; Д. Баюра, д-р екон. наук проф.; О. Грішнова, д-р екон. наук, проф.; Л. Чубук, д-р екон. наук, д-р екон. наук, проф.; М. Голованенко, канд. екон. наук, доц.; Л. Мартинюк, канд. екон. наук, доц.; І. Северина; канд. екон. наук, доц.; Р. Лісова (відп. секр.), доктор філософії, ас.

Конкурентоспроможність національної економіки: матеріали XXII Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. ред. проф. Г.М. Филюк : Київ, 2025. – 390 с.

Збірник містить матеріали XXII Міжнародної науково-практичної конференції, що проходила 16-17 жовтня 2025 року на економічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Збірник охоплює наукові публікації за основними напрямками економічної науки.

Для науковців, державних службовців, викладачів, аспірантів і студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти

Матеріали публікуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, імен власних та інших відомостей.

Адреса редакційної колегії: 03022, м. Київ, вул. Васильківська, 90-а, кім. 307, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, економічний факультет, кафедра економіки підприємства, тел. (044) 431-04-79, e-mail: conference_epref@ukr.net.

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV

FACULTY OF ECONOMICS

DEPARTMENT OF BUSINESS ECONOMICS

Proceedings

**22nd International Research
Conference**

**“COMPETITIVENESS OF THE
NATIONAL ECONOMY”**

16–17 October 2025



**Taras Shevchenko
National University
of Kyiv**



**Conference
program**

UDC 330, 331

JEL classification: D00, E00, G00, M00

*Approved by the Academic Council, Faculty of Economics of Taras
Shevchenko National University of Kyiv (25 November 2025, protocol №3)*

Editorial Board:

H. Fyliuk, Honoured Economist of Ukraine, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Business Economics; D. Baiura, Doctor of Economics, Professor; O. Grishnova, Doctor of Economics, Professor; L. Chubuk, Doctor of Economics, Professor; M. Golovanenko, Candidate of Economics, Associate Professor; L. Martyniuk, Candidate of Economics, Associate Professor; I. Severyna, Candidate of Economics, Associate Professor; R. Lisova (Executive Secretary), PhD in Economics, Assistant Professor.

Competitiveness of the national economy: Proceedings of the 22nd international research conference/ Edited by Prof. Halyna Fyliuk: Kyiv, 2025. – 390 p.

The proceedings contain the papers presented at the 2nd international research conference “Competitiveness of the national economy”, held on October 16-17, 2025, at the Faculty of Economics of Taras Shevchenko National University of Kyiv. The proceedings cover research papers in key areas of economics.

For scholars, civil servants, teachers, postgraduate and graduate students of economics in higher educational institutions.

The authors of published papers are solely responsible for the selection and accuracy of presented facts, quotations, economic and statistical data, professional terminology, proper names, and other data.

Address of the editorial board: 03022, Kyiv, 90-a Vasylkivska St., room 307, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Faculty of Economics, Department of Business Economics, tel. (044) 431-04-79, e-mail: conference_epef@ukr.net.

ДАНИЛІНА Світлана	111
Вплив цифровізації на уречевлену працю: ключові тенденції та чинники	
ДЕМКО Ірина	114
Актуальні напрями розвитку процесу ухвалення управлінських рішень	
ДЖЕНКОВ Віталій	117
Штучний інтелект і цифрові технології як основа ефективного управління ланцюгами постачання	
ДЗЮБЛЮК Олександр	120
Трансформація бізнес-моделей сучасного банківського бізнесу як основа інноваційного розвитку економіки	
ДУБІНІНА Марина	123
Роль обліку та оцінки людського капіталу у формуванні конкурентних переваг підприємства	
ЖИЛІНСЬКА Оксана, ДУМНИЧ Руслан	126
Інституціоналізація функції підтримки ветеранів та ветеранок у корпоративному HR-управлінні України	
ЗАВГОРОДНЯ Світлана	129
Інвестування у житлову нерухомість: актуалізація питання	
ЗАПЛАТКІНА Ганна	132
Мотивація персоналу в контексті принципів DEIB	
КАЗАКЕВИЧ Юлія	135
Інноваційні вектори стратегічного управління у фармацевтичній галузі	
КІЧУРЧАК Маріанна	138
Міграція людського капіталу України до країн ЄС і виклики повоєнної економічної відбудови	
КОЛОША Васирина	141
Сучасні тенденції та виклики останніх хвиль злиттів і поглинань у глобальній економіці.	
КУЗЬМИЧ Ігор	145
Роль лідерства та управлінських компетенцій у формуванні ефективного людського капіталу	
КУПАЛОВА Галина, ГОНЧАРЕНКО Наталія, БЕРЕЗНЕНКО Наталія	147
Передумови та необхідність виробництва волокон натурального походження в Україні і в умовах природно-кліматичних змін	
КУРАНДА Максим	150
Підвищення ефективності економіки шляхом впровадження штучного інтелекту у логістичні процеси	
КУРИЛКО Дмитро, КОПИЛЕЦЬ Антон, КЛИМОВА Людмила	153
Здоров'я нації та соціальний капітал як передумови ефективного використання людського потенціалу в період післявоєнної трансформації економіки	

Курилко Дмитро,
аспірант
Полтавський університет економіки і торгівлі
Копилець Антон,
аспірант
Полтавський університет економіки і торгівлі
Климова Людмила,
асистент
Полтавський університет економіки і торгівлі

ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ ТА СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК ПЕРЕДУМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ПЕРІОД ПІСЛЯВОЄННОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Ключові слова: ефективність, здоров'я нації, людський потенціал, соціальний капітал, трансформація економіки,

Dmytro Kurylko,
PhD student in Economics
Poltava University of Economics and Trade
Anton Kopylets,
PhD student in Economics
Poltava University of Economics and Trade
Lyudmila Klymova,
assistant
Poltava University of Economics and Trade

NATIONAL HEALTH AND SOCIAL CAPITAL AS PREREQUISITES FOR THE EFFECTIVE USE OF HUMAN POTENTIAL IN THE PERIOD OF POST-WAR ECONOMIC TRANSFORMATION

Keywords: efficiency, national health, human potential, social capital, economic transformation.

Економічне зростання неможливе без міцного здоров'я населення та соціальної згуртованості. В умовах війни особливо актуальними є медична та психологічна реабілітація, підтримка ветеранів, розвиток системи охорони здоров'я й соціального захисту. Здоровий і згуртований людський капітал виступає запорукою не лише відновлення економіки, а й довгострокової стабільності суспільства.

Економічне зростання після війни спиратиметься на два «стовпи» – здоров'я населення (фізичне та психічне) і соціальний капітал (довіра, взаємодопомога, взаємодія). В Україні масштаби руйнувань і переміщень людей обумовлюють безпрецедентний попит на медичні послуги, реабілітацію та соціальну підтримку: за оцінкою спільної урядово-міжнародної RDNA4 (Четверта Швидка оцінка завданої шкоди та потреб на відновлення України),

загальні потреби відновлення на 10 років становлять \$524 млрд, із суттєвим компонентом охорони здоров'я та соціального захисту. Це $\approx$ 2,8 ВВП України за 2024 р. [1], [2].

Паралельно Україна має справу з довготривалими наслідками масового переміщення: мільйони людей стали біженцями за кордоном або внутрішньо переміщеними особами (ВПО), що потребують медичної, психологічної й соціально-економічної інтеграції. Станом на початок 2025 р. 6,8 млн українських біженців зареєстровано у світі й понад 3,6–3,8 млн ВПО лишаються в Україні [3].

Вважаємо, що здоров'я людей слід розглядати й як виробничий чинник. МОЗ України нарощує спроможності безоплатної реабілітації: нині сотні медзакладів надають такі послуги, з урахуванням потреб ветеранів і цивільних, які постраждали від війни. Практика передбачає мультидисциплінарні команди, ранній початок реабілітації та маршрутизацію пацієнтів. [4]

За підтримки ВООЗ Україна масштабує Національну програму психічного здоров'я та психосоціальної підтримки («Ти як?»), інтегруючи базові втручання у первинну ланку та розвиваючи спільнотні сервіси. [5]

В умовах хронічних тривог та переривчастого навчання зростає попит на шкільну психологічну допомогу; журналістські й урядові огляди фіксують кратне збільшення звернень дітей по підтримку у 2023–2024 рр. Інвестиції в шкільні служби міжнародного гуманістичного права – це профілактика втрати людського потенціалу наступного десятиліття.

Після демобілізації ключовими стають медична та психологічна реабілітація, перекваліфікація, працевлаштування, кейс-менеджмент. Уряд запровадив інститут фахівців із супроводу ветеранів, що допомагають із доступом до послуг і прав. На місцевому рівні з'являються Veterans Hubs, основними завданнями яких є консультації з МСЕК, оформлення статусу, оскарження висновків, маршрути до лікування.

За чернеткою Плану відновлення, реформу ветеранської політики будують на стандартах НАТО із фокусом на реабілітації, соціальній інтеграції та зайнятості – це безпосередньо впливає на відновлення продуктивності праці, зниження тягаря інвалідизації та видатків соцзахисту.

Довіра та взаємодопомога прямо впливають на податкову дисципліну, участь у ринку праці, ефективність політик. Дослідження Київського міжнародного інституту соціології демонструють стабільно високий рівень довіри до волонтерів ($\approx$ 80% на кінець 2023 р.) та підвищення довіри до окремих державних інституцій на тлі війни, хоча картина різнилась за секторами й часом. Це створює вікно можливостей для партнерства «державо-громада-бізнес». [6]

На нашу думку, здоров'я та соціальна згуртованість конвертуються в зростання ефективності, а саме:

забезпечується вища участь у робочій силі та продуктивність. Реабілітація й лікування психічних розладів зменшують абсентеїзм і підвищують продуктивність на робочому місці;

зменшуються бюджетні витрати. Своєчасна реабілітація зменшує інвалідизацію й навантаження на пенсійні та соцфонди;

підвищується інноваційність і підприємництво. Довіра облегує створення кооперацій, кластерів і МСП-мереж, спрощує доступ до фінансування через репутаційні механізми. Емпіричні огляди воєнного часу фіксують посилення громадянської взаємодії та готовності до спільних дій.

Основними напрямками соціальної політики на період післявоєнного відновлення слід вважати такі:

- охорона здоров'я та реабілітація;
- ветеранська інтеграція;
- соціальний капітал і громади.

Отже, здоровий і згуртований людський капітал – це не витрати, а актив*, що прямо визначає швидкість і якість післявоєнного зростання. Інтеграція психічного здоров'я в первинку, масштабування реабілітації, інституціоналізація ветеранського супроводу та підсилення соціального капіталу через волонтерські та цифрові платформи – це короткий шлях до підвищення зайнятості, продуктивності та стійкості суспільства.

Список використаних джерел

1. RDNA4 та оцінка потреб відновлення: Світовий банк/Уряд України/ЄК/ООН (2025). URL: https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2025/02/25/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment-released?utm_source
2. Офіційний сайт World Bank. URL: https://documents1.worldbank.org/curated/en/099022025114040022/pdf/P1801741ca39ec0d81b5371ff73a675a0a8.pdf?utm_source
3. UNHCR: дані про біженців і ВПО (2025). URL: https://www.unhcr.org/us/emergencies/ukraineemergency?utm_source=chatgpt.com
4. Офіційний сайт КМУ. URL: https://www.kmu.gov.ua/en/news/viktor-liashko-na-veteranskomu-forumi-moz-buduie-systemu-medychnoi-dopomohy-iaka-ie-dostupnoiu-dlia-vsikh-ukraintsiv-i-vrakhovuie-potreby-veteraniv?utm_source=
5. ВООЗ: Спецініціатива з психічного здоров'я; кращі практики МГПС. URL: https://www.who.int/initiatives/who-special-initiative-for-mental-health/ukraine?utm_source
6. KIIS та інші дослідження довіри/соціального капіталу (2024–2025). URL: <https://www.kiis.com.ua/?cat=reports&id=1467&lang=eng&page=1&utm>